

Evropa má problém – rodí se zde příliš málo dětí a populace stárne. Ve většině zemí doslova starého kontinentu, a to včetně České republiky, **připadá na jednu ženu maximálně 1,5 dítěte**, což v žádném případě nemůže zaručovat udržitelnost počtu obyvatel.

Němečtí ekonomové shromáždili a zanalyzovali data z celkem 19 zemí, na základě nichž se jim podařilo potvrdit, že se Evropa potýká s demografickou krizí obřích rozměrů.

HROZÍ DRAMATICKÝ POKLES POPULACE!

Platí jednoduché pravidlo: Aby počet obyvatel přestal klesat (a populace stárnout), mělo by na jednu ženu připadat 2,1 dítěte. Jenomže zatímco například po druhé světové válce mělo mnoho rodin tři a více dětí, na počátku 21. století se valná většina spokojí s jedním potomkem, maximálně se dvěma ratolestmi.

KDYŽ MUŽI NEPOMÁHAJÍ

Ne ve všech zemích se však vládní opatření, jejichž účelem je motivovat páry mít děti, minula účinkem. Například v Belgii, Francii či v Norsku žádaný efekt přinesla a pomohla vrátit porodnost na udržitelnou míru. Proč to někde funguje, a jinde ne?

Němečtí ekonomové ve své studii přišli na skutečnost, že vše velmi úzce souvisí se zapojením mužů do péče o dítě. Ukázalo se, že ve všech sledovaných zemích vykonává muž méně než polovinu práce, spjatou s péčí o dítě. Ale zatímco v zemích s vyšší mírou porodnosti se zapojení mužů pohybuje mezi 30–40 % úkonů spojených s péčí o potomka,

■ Pokud většinu péče o dítě vykonávají ženy, mají právě ony větší tendenci pořízením dalšího dítěte vetovat.

Proč Evropanky nechtějí více dětí?

Mnoho žen nechce děti dokonce vůbec. Pokles populace by se tak mohl snížit velmi dramaticky. Dle údajů Spolkového statistického úřadu by populace Německa mohla do roku 2060 klesnout z dnešních 81 až na 68 milionů obyvatel.

VYSOKÉ NÁKLADY NA RODIČOVSTVÍ

Snahy vlád podporovat demografický růst zaváděním daňových výhod a rozličných dávek ve většině případů nepomáhají. V České republice a dalších evropských zemích je vysoký podíl párů, kdy žena vetuje další dítě v rodině. Jedno stačí. Souvisí to s vysokými náklady na rodičovství, které rodina pocítuje.

Profesor ekonomie na Northwestern University v Illinois **Matthias Doepke** a odborný asistent na bonnské univerzitě **Fabian Kindermann** zpracovali studii na téma *Proč ženy v Evropě nechtějí mít více dětí?*

■ V zemích, kde muži více pomáhají s péčí o potomka, se ženy dalšímu přírůstku do rodiny tolik nebrání.

■ Grafické znázornění porodnosti v Evropě. Největší populační růst lze zaznamenat v Irsku, Francii a na Islandu. Pozadu nezůstává například ani Norsko.

v zemích s nízkou porodností, kam spadá i Česká republika, míra zapojení mužů klesá na pouhých 22 %.

Ač je k početí dítěte zapotřebí obou pohlaví, jsou to ženy, na jejichž bedrech zůstává nakonec většina péče. Takže i ony rozhodují o tom, zda do rodiny přibude další dítě. Mohou totiž pocítovat pomyslnou stopku. „Říkáj si: Mám jedno dítě, ale další už raději ne, protože už by toho na mě bylo moc,“ říká **dr. Filip Pertold** z Institutu pro demokracii a ekonomickou analýzu při Akademii věd ČR.

JE ŘEŠENÍ NA DOHLED?

Podle Pertolda by bylo daleko efektivnější zavádět taková opatření, která ulehčují péči

o dítě přímo ženám, tj. klást například větší důraz na předškolní péči, s čímž souvisí dostatek míst ve školkách. Dále je také potřeba zvyšovat motivaci žen k návratu do zaměstnání, což je možné například formou nižší pojistné sazby. Obecné pobídky, jako je zvýšení porodného či daňového odpočtu na dítě, podle Pertolda tak efektivní nejsou.

Řešení svízelné situace je ale i jinde. Nabízejí jej Doepke s Kindermannem v závěru své studie: „Pokud se podaří evropského muže přesvědčit, aby se v péči o dítě a výchově stal rovnocenným partnerem, porodnost v Evropě by měla začít opět přirozeně narůstat.“ ■

VÁCLAV ROMAN